

**Haagkonvensjonen 1996 – nye muligheter
for internasjonalt samarbeid**

**Norsk barnevernkongress 2017
avdelingsdirektør Kristin Ugstad Steinrem**

Internasjonal sentralmyndighet for barnevernsområdet - oppgaver

- Ansvar for håndtering av saker etter Haagkonvensjonen 1996
- Informasjon og veiledning om regelverket
- Ansvar for å gi bistand i internasjonale barnevernssaker utenfor konvensjonssamarbeidet
- Revidering og implementering av rundskriv Q-42/2015 om barnevern over landegrenser
- Representasjon i internasjonale fora
- Håndtere mediasaker

**Haagkonvensjonen 19. oktober 1996
om jurisdiksjon, lovvalg,
anerkjennelse, fullbyrdelse og
samarbeid vedrørende
foreldremyndighet og tiltak for
beskyttelse av barn**

Haagkonvensjonen 1996

- Konvensjonens overordnede formål er å bidra til økt beskyttelse av barn i internasjonale situasjoner
- Konvensjonen i kraft 01.01.02
- Konvensjonen og loven i kraft i Norge 01.07.16
- 46 stater tilsluttet, inkl. alle EU-stater

Kroatia	Sveits	Ukraina	Armenia	Albania	Bulgaria
Ungarn	Slovenia	Litauen	Latvia	Ecuador	Marokko
Estland	Slovakia	Tsjekkia	Monaco	Australia	Uruguay
Den Dominikanske republikk	Kypros	Polen	Luxemburg	Spania	Romania
Tyskland	Irland	Frankrike	Finland	Østerrike	Nederland
Malta	Portugal	Danmark	Hellas	Montenegro	Lesotho
Storbritannia	Russland	Sverige	Georgia	Belgia	Italia
	Serbia	Tyrkia	Cuba	Norge	

Sakstyper som omfattes av konvensjonen

Omfatter beskyttelsestiltak som:

- Fosterhjems plasseringer eller plassering i institusjon
- Foreldreansvar og samvær
- Vergemål
- Beskyttelse av barns eiendom

Utenfor virkeområdet:

- Adopsjon
- Barnebidrag

Sentralmyndighetens bistand

- Samarbeide med andre lands sentralmyndigheter
  - Bistå med overføring av en sak til eller fra Norge
  - Bistå i saker om plassering av barn over landegrensener
  - Bistå med å få anerkjent og fullbyrdet norske vedtak i utlandet
  - Bistår med å få anerkjent og fullbyrdet utenlandske vedtak i Norge
  - Bistå med å lokalisere barn
  - Innhente informasjon fra andre land
  - Bistå andre land med innhenting av informasjon fra Norge
  - Oversende bekymringsmeldinger
-
- Anmodninger etter konvensjonen sendes via Bufdir
-

Jurisdiksjon

- Utgangspunkt: Vanlig bosted - habitual residence
  - Et visst krav til lengden på oppholdet
- Hvilken stat har jurisdiksjon til å fatte varige tiltak
- Unntak for hastesaker (art. 11)
- Midlertidige tiltak (art. 12)

Jurisdiksjon – barnevernloven § 1-2

- Barn med bosted og opphold i utlandet:
Landet barnet bor i som må bistå
  - Barn med vanlig bosted og opphold i Norge:
Kan treffe samtlige av barnevernlovens tiltak, bvl. § 1-2 første ledd
  - Barn bosatt i Norge som oppholder seg i utlandet: Kan treffe vedtak om omsorgsovertakelse jf. bvl. § 4-12, eller vedtak om institusjonsplassering, jf. bvl. § 4-24, jf. bvl. § 1-2 annet ledd første punktum
  - Barn bosatt i et annet land, som oppholder seg i Norge:
Barnevernet kan bistå med hjelpetiltak og treffe akuttvedtak, jf. bvl. § 1-2 annet ledd annet punktum
-

Nærmere om bostedsbegrepet

- Sentralt i vurderingen er hvor barnet har sentrum for sine livsinteresser
  - Et visst krav til lengden på oppholdet
  - Hver stat som er tilsluttet konvensjonen, og som vurderer å treffe langvarige beskyttelsestiltak for et barn, må foreta en vurdering av om de mener barnet har bosted i landet
  - Statsborgerskap ikke avgjørende i bostedsvurderingen
  - Barn som er flyktninger eller internasjonalt fordrevet, hvor bosted ikke lar seg fastsette: Staten der barnet oppholder seg har jurisdiksjon til å treffe beskyttelsestiltak (art. 6)
  - Barn som ikke returnerer og barn som oppholder seg ulovlig: ikke omtalt i Prop. 102 LS (2014-2015)
-

Overføring av jurisdiksjon

- En sak kan helt eller delvis overføres til annen konvensjonsstat når dette er til barnets beste
  - Vilkår i Haagkonvensjonen 1996 art. 8 og 9
  - Lov om Haagkonvensjonen 1996 § 5 regulerer prosedyrer mv. i Norge
  - Partene kan anmode om overføring
  - Hvilket organ kan beslutte overføring? Beror på hvor saken står:
    - Barneverntjenesten (vedtak, kan påklages etter forvaltningsloven)
    - Fylkesnemnda (vedtak, kan overprøves av tingretten etter bvl.)
    - Tingretten (kjennelse, kan ankes etter reglene i tvisteloven)
  - Sentralmyndigheten bistår i prosessen
  - Myndighetene i begge stater må samtykke (ikke krav om samtykke fra partene)
-

Internasjonale fosterhjemsplasseringer

- Barnevernloven § 4-4 a og Haagkonvensjonen 1996 art. 33
  - Anmodning skal sendes via norsk sentralmyndighet
  - Unntaksbestemmelse
  - Et frivillig hjelpetiltak, kan ikke skje etter en omsorgsovertakelse
  - Barnet må ha særlig tilknytning til den aktuelle staten og plasseringer skal være til barnets beste
    - Momenter: slekt, nært nettverk, om barnet kjenner språk og kultur, statsborgerskap mm.
  - Aktuelt ved plasseringer hos barnets slektninger
-

Plassering i en annen stat

Vilkår etter barnevernloven for å kunne plassere et barn i annen *konvensjonsstat*:

- Vilkårene for hjelpetiltak i barnevernloven § 4-4 må være oppfylt
  - Plasseringen er forsvarlig og til barnets beste
  - Sentralmyndigheten bistår med innhenting av informasjon om det aktuelle fosterhjemmet
  - Foreldre og barn over 12 år samtykker
  - Staten har en forsvarlig tilsynsordning, og tilsyn, oppfølging og utgiftsfordeling er nærmere avtalt
  - Vilkår for plassering etter konvensjonen art. 33 er oppfylt
  - Barnas rettigheter i bvl. §§ 4-1 og 6-3 er ivaretatt
-

Plassering i Norge på bakgrunn av utenlandsk vedtak

- Ny § 4-4 a annet ledd i barnevernloven

  - Barneverntjenesten kan samtykke i plassering av et barn i et konkret fosterhjem eller en institusjon i Norge etter et utenlandsk vedtak truffet av en stat tilsluttet Haag96 dersom:
    - Vilkårene i §4–4 a første ledd er oppfylt
    - Barneverntjenesten har søkt Utlendingsdirektoratet om oppholdstillatelse for barnet der dette er nødvendig
    - Barneverntjenesten kan ikke samtykke i plasseringen før barnet har fått oppholdstillatelse

  - Institusjonsplassering mindre praktisk. Ikke tilstrekkelig at behandlingstilbudet er godt.
-

Forts. internasjonale fosterhjemsplasseringer

- Dom fra Gulating lagmannsrett 03.01.17, LG 2016-77556, vurderer bvl. § 4-4a:
«Selv om vilkårene for omsorgsovertakelse i utgangspunktet er tilstede, vil lagmannsretten likevel vurdere om hensynet til barnas beste tilsier at de bør vokse opp i [land].»
- Lite brukt så langt – muligheten for lite kjent?

Lovvalg

- Foreldreansvar som følger av loven i en stat der barnet har hatt vanlig bosted består når barnet flytter til annen konvensjonsstat og får nytt vanlig bosted der, jf. art. 16 nr. 3 og barneloven § 84 a annet ledd
  - Den/de norske myndigheter som skal ta stilling til en enkeltsak som gjelder forholdet mellom foreldre og barn må vurdere spm. om foreldreansvar hvis det er nødvendig
-

Anerkjennelse og fullbyrdelse

- Tiltak truffet i en konvensjonsstat skal anerkjennes direkte i kraft av loven, art. 23. Kan nektes på visse vilkår, blant annet hvis:
    - Tiltaket er truffet av myndighet uten jurisdiksjon
  - Fullbyrdelse, art. 26 flg. og lov om Haagkonvensjonen 1996 § 11
  - Sentralmyndigheten kan be utenlandsk myndighet om å anerkjenne og fullbyrde et norsk vedtak om omsorgsovertakelse. Innebærer retur av barnet til Norge.
-

Annen bistand etter Haagkonvensjonen 1996

- Konvensjonen forplikter statene å bistå med lokalisering av barn i utlandet (art. 31 bokstav b)
  - Oversendelse av bekymringsmeldinger (art. 32 b og art. 36)
  - Innhente barnets mening i sak der barnet har bosted i Norge, men oppholder seg i utlandet
  - Når beskyttelsestiltak overveies kan en stat anmode enhver annen konvensjonsstat som har opplysninger som er relevante for beskyttelse av barnet om å utlevere slike opplysninger (art. 34)
  - I tvil om konvensjonen kan anvendes? Ta kontakt med oss!
-

Bistand i barnevernssaker utenfor konvensjonssamarbeidet

- Sentralmyndigheten i Bufdir ansvar for å gi bistand i barnevernssaker der barn har tilknytning til land som ikke er tilsluttet konvensjonen
- Gir råd og veiledning til norske myndigheter
- Sender anmodninger til utenlandske myndigheter (bekymringsmeldinger, etterspør informasjon m.m.)
- Møter med utenlandske myndigheter
- Andre stater ingen forpliktelse til å samarbeide

Nyttig informasjon

- Prop. 102 LS (2014-2015)
- Lov om Haagkonvensjonen 1996
- Forskrift om Haagkonvensjonen 1996
- <https://www.bufdir.no/Haag96/>

Kontaktinformasjon

SentralmyndighetHaag1996@bufdir.no

Rådgiver Bente Therese Bekkhus
Telefon: + 47 456 04 932
E-post: BenteTherese.Bekkhus@bufdir.no

Seniorrådgiver Agnete Krogvig
Telefon: + 47 466 16 492
E-post: Agnete.Krogvig@bufdir.no

Seniorrådgiver Elisabeth Sættem
Telefon: +47 466 19 072
E-post: Elisabeth.Saettem@bufdir.no

Avdelingsdirektør Kristin Ugstad Steinrem
Telefon: +47 466 16 809
E-post: Kristin.Ugstad.Steinrem@bufdir.no

